

A MAGYAR TÁRSADALOM TÖRTÉNETE 1945-TŐL NAPJAINKIG

A SZELLEMI FOGLALKOZÁSÚ CSOPORTOK

7. lecke

EFOP-3.6.2-16-2017-00007

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TANSEGÉDLET

- Hossz: 8 dia
- Tartalom:
 - Fogalom
 - Az értelmiség helyzete a Rákosi-korszakban
 - Kádár-korszakban
 - Egyes szellemi foglalkozású csoportok változásai I-IV.
- A diasor áttekintésére ajánlott minimum időtartam: 30 perc
- A tanulást a diasorhoz tartozó olvasólecke és a kötelező irodalom vonatkozó fejezeteinek elsajátítása jelenti, NEM csak a diasor átnézése!

FOGALOM

- Értelmiség...
 - ...a felsőfokú végzettségűeket,
 - ...a szellemi munkát végzőket
 - ...a széles körű műveltség és tájékozottság jellemez.

AZ ÉRTELMISÉG HELYZETE A RÁKOSI-KORSZAKBAN

- **Az autonómia felszámolása és a saját értelmiség kinevelése.**
 - Visszavonulás (gyakran nem önkéntes),
VAGY
 - Behódolás/alkalmazkodás
 - Saját kinevelése:
 - numerus politicus intézménye
 - szakérettségis tanfolyamok

A KÁDÁR-KORSZAKBAN

- **Átalakulás:**
 - Aki nincs ellenünk az velünk van
 - Lassú professzionalizáció
- **4 magatartásforma:**
 - 1. a rendszer működtetésében közreműködők;
 - 2. a lojális szakértelmiség;
 - 3. a fennálló viszonyokkal elégedetlen, de politikailag inaktív, értelmiségi réteg;
 - 4. az ellenzéki-kritikai értelmiségi csoportok.

EGYES SZELLEMI FOGLALKOZÁSÚ CSOPORTOK VÁLTOZÁSAI – I. KÖZALKALMAZOTTAK, KÖZTISZTVISELŐK, TANÁROK

• Közalkalmazottak/tisztviselők

- **Káderesedés** → presztízsveszteség és a bürokrácia hatékonyságának visszaesése
- A rendszerváltás után az állami apparátusban dolgozók száma, és az intézményrendszer komplexitása jelentősen megnőtt → **bürokráciacsökkentés**

• Tanárok

- **Káderesedés** → presztízsveszteség és az oktatás színvonalának visszaesése (ideológiai alapú oktatás)
- Nyitottabbá válik → nőiesedés
- Rendszerváltás után: előregedés **ÉS** létszámcsökkenés

EGYES SZELLEMI FOGLALKOZÁSÚ CSOPORTOK VÁLTOZÁSAI – II. AZ ORVOSTÁRSADALOM

- Mérsékelt ütemű **létszámnövekedés**; elnöiesedés, folyamatosan magas presztízs.
- Leginkább **zárt**, nagy az „**átörökítés**” hagyománya erős
- **Belső tagoltság**:
 - Foglalkozás helye szerint → hálapénz, fejlődési lehetőség
 - Szaktudás szerint
- Orvosellátottsági **problémák?**

EGYES SZELLEMI FOGLALKOZÁSÚ CSOPORTOK VÁLTOZÁSAI – III. A JOGÁSZTÁRSADALOM

- Fordulat hozta **változások**:
 - korlátozták a magánpraxist;
 - a szakma gyakorlásának szabályait kívülről, politikai szempontok alapján határozták meg;
 - a jogi intézményrendszer teljes mértékben elvesztette önállóságát, a jog szerepe alapvetően csökkent.
- **Városi**, alacsony a **nők** jelenléte, nagy az „**átörökítés**” esélye
- → tömeges képzések (esti/levelező)
- → rendszerváltás után: **túlképzés?**

EGYES SZELLEMI FOGLALKOZÁSÚ CSOPORTOK VÁLTOZÁSAI – IV. A KÖZGAZDÁSZOK

- Folyamatosan **növekvő szakértelmiségi csoporttá váltak.**
 - **DE:** 1949 után a közgazdászok önállósága is jelentősen csökkent
- 1980-as évekre egyre vonzóbbá válik
- Fő **feladatkörök** változása:
 - gazdasági irányítás
 - → a bővülő pénzügyi szektor és a kibontakozó helyi magánszektor, a beáramló külföldi vállalatok

- A diasorban használt képek online, ingyenesen letölthetők
 - A diasorban használt saját szerkesztésű táblázatok a kötelező irodalom és a KSH vonatkozó adatsorai felhasználásával készültek
 - A tananyaghoz tartozó kötelező és ajánlott irodalmat, valamint az ellenőrző kérdéseket az olvasólecke tartalmazza.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE